

In 2021, tijdens de Corona-epidemie, lagen diverse Nederlandse pleinen bezaaid met glasscherven en stenen. Ruziemakers en plundersaars beheersten de televisie-uitzendingen en trokken de aandacht weg van de corona-zorgverleners. Het leek wel weer 1973, toen de schrijver Gerard Reve zich daar al over opwond. Zijn gedicht op de Nieuwe Markt in Weert is actueler dan ooit.

In het begin van de 17e eeuw achtte het Nederweeter gemeentebestuur zich gedwongen om de teugels van het dagelijkse leven sterk aan te trekken. Dat leidde tot onvrede en amok en culmineerde in 1606 tot een tragisch dieptepunt. Hartje zomer 1606, op zondagavond 16 juli tussen 9 en 10 uur, was het dorpscentrum van Nederweert het toneel van een gewelddadig treffen. De ongeregelheden werden geïnitieerd tussen een groep van ongeveer vijftien jeugdige Ospelnaren uit Kreijel, zeg maar de toenmalige F-Side van Nederweert.

Wat begon als een ordinaire caféruzie in de herberg van Van Thoor naast de kerk (het huidige café-restaurant 'Bi-j Siem'), leidde tot een belegering door de Ospelnaren. Binnen enkele minuten ontstond er op straat een grote veldslag met bedreigingen, vernielingen en molest. Daarbij werden niet alleen huizen zwaar beschadigd, maar liepen ook diverse passanten verwondingen op door rondvliegende straatkeien. Grootste raddraaier was nota bene de zoon van burgemeester Sijben, ook een Kreijelnaar. Om aan arrestatie te ontsnappen vluchtte die naar het nabijgelegen kerkhof waar deze hooligan, met een beroep op het kerkelijk asielrecht, zich dacht te kunnen onttrekken aan de wereldlijke macht. Die vlieger ging

niet op en hij werd gearresteerd. Kort na zijn arrestatie vluchtte Sijben naar het buitenland, tot verdriet van zijn oude vader die door dit vertrek onbekwaam was om zijn akkers te bewerken.

Het gemeentebestuur greep verder in en haalde een oude en al uit 1584 daterende 'Verordening van de zondagsheiliging- en avondklok' van stal. Die behelsde dat het verboden was om op zon- en heiligendagen gedurende de H. Mis in de herbergen te verblijven. Eveneens gold een horecaverbod voor de avonduren, in de zomer na zonsondergang en in de winter na 8 uur. Een gedeeltelijke lockdown met avondklok zouden wij dat nu noemen. Desalniettemin, of misschien juist daardoor, vond er in mei 1607 weer een incident plaats. Een viertal personen, waar onder kerkmeester Simon Steuten, werd aangeklaagd omdat zij door de gerechtsbode Wilm Moestmans en de schout bij een controle tijdens de H. Mis waren betrappt in een herberg. De beklaagden bekenden maar beriepen zich op een speciale permissie van pastoor Wilhelmus Bruegel. Het gerecht had geen boodschap aan deze creatieve smoes en veroordeelde de café gasten.

In de zomer van 1607 steeg de hitte van het maatschappelijke ongenoegen tot onge-

kende proporties door de gruwelijke moord op Goort Moestmans, de plaatselijke veldwachter. Die was op de terugweg van de Roggelse markt door een Nederweertenaar met messteken in de rug op beestachtige wijze aan zijn einde gekomen. Met dat dieptepunt uit de hete zomer van 1607 kwam er een voorlopig einde aan de gewelddadigheden en relletjes in de Nederweeter dorpsgemeenschap.

ROEPING

(voor de Zusters van Liefde, te Weert)

Zuster Immaculata die al vier en dertig jaar
verlamde oude mensen wast, in bed verschoont,
en eten voert,
zal nooit haar naam vermeld zien.
Maar elke ongewassen aap die met een bord: dat hij
vóór dit, of tegen dat is, het verkeer verspert,
ziet savonds reeds zijn smoel op de tee vee.
Toch goed dat er een God is.

(1973)

Gerard Reve (1923-2006)

Het gedicht 'Roeping' van Gerard Reve, ingebeiteld in steen op de Nieuwe Markt in Weert.
(Foto: internet).